

WANDELNET

Altijd in beweging

Jaarverslag 2023

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Onderzoek naar de wandelaar	4
2. Routes	6
3. Routedatabank	10
4. Opkomen voor het belang van de wandelaar	12
5. Vrijwilligers	15
5. Community	18
7. Bestuur en bureau	21
8. Financiële verslaglegging	23

Voorwoord

Voor wandelaarsbelangen was 2023 een jaar vol vooruitgang. Wandelen en lopen staat hoger op agenda's en er zijn meer partners om samen mee op te trekken. We hebben samengewerkt met beleidsmakers, lokale overheden en andere belanghebbenden om de belangen van wandelaars te behartigen en ons in te zetten voor een veilige en prettige wandelinfrastructuur. Politiek was afgelopen jaar een centraal thema en ook van belang voor wandelaars. We gingen twee keer naar de stembus en de overheid en waterschappen spelen een steeds grotere rol bij het stimuleren van wandelen.

Toch kwam veilig en prettig lopen ook vaker onder druk te staan. Wanneer wandelpaden, spoorwegovergangen of pontjes dreigen te worden afgesloten, lobbyen we voor een goede oplossing. Zo riepen we vanuit de Veerpontencoalitie op voor het behoud van de veerponten in Gelderland en haalden we hiervoor meer dan 26.000 handtekeningen op. Om nog eens twee successen te delen: dankzij onze inzet blijft de graag door wandelaars gebruikte spoorwegovergang in Soest open en bepaalde een rechter dat het pad langs de historisch interessante Schietberg ten onrechte was afgesloten.

Er is nu een netwerk van 12.000 kilometer aan Lange-Afstand-Wandelpaden (LAW's) en Streekpaden. We denken dat we daarmee antwoord geven op de populariteit van wandelen en de vraag naar routes. De uitbreiding van het netwerk in 2022 met het Betuwepad is niet onopgemerkt gebleven. Ons nieuwste Streekpad werd genomineerd voor Wandelroute van het Jaar 2023 en wist zelfs door te dringen tot de shortlist. De komende jaren zal onze strategie meer gericht zijn op nieuwe product-marktcombinaties en de kwaliteit en beleving van routes dan op uitbreiding van het netwerk in kwantitatieve zin. Het aanbieden van rondwandelingen, afgeleid van bestaande LAW's en Streekpaden is daar een succesvol voorbeeld van. Helemaal passend in dit verhaal presenteerden we in november samen met provincie Flevoland het vernieuwde Pionierspad. Daar lieten we zien hoe je door de toevoeging van podcasts, video's en rondwandeling het gebied nog beter kunt beleven. Ook werkten we hard aan de routes en wandelgidsen van het Scholtenpad, Elfstedenpad en Zuiderzeepad.

Zonder de inzet van vrijwilligers en de hulp van partners konden we dit niet realiseren. In de provincies zijn routebureaus belangrijke partners, voor het landelijk routenetwerk is de

samenwerking met Nivon Natuurvrienden essentieel. Voor campagnes zoals de Wandel Tijdens Je Werkdag en het belang van onverharde paden werken we met veel partijen samen, van bedrijfsleven tot belangenorganisaties. Bij het agenderen van wandelen bundelen we de krachten met andere organisaties.

Namens het hele team van Wandelnet wil ik mijn oprechte dank uitspreken voor de financiële steun van onze donateurs, het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, de provincies en andere opdrachtgevers. Zonder jullie zou wandelend Nederland er heel anders uitzien. En wat zou Wandelnet zijn zonder haar medewerkers, vrijwilligers en partners? Hartelijk dank voor de fijne samenwerking het afgelopen jaar.

Op naar een jaar vol beweging!

Toon Naber
namens bestuur Stichting Wandelnet

Onderzoek naar de wandelaar

Om Nederland mooier, beter en aantrekkelijker te maken voor wandelaars hebben we afgelopen jaar verschillende onderzoeken uitgevoerd. Wandelnet en ANWB willen het boerenland openstellen voor wandelaars, wat niet alleen stadsverbindingen versterkt, maar ook recreatie mogelijk maakt. We onderzochten het potentieel voor wandelen op boerenland. Ook wilden we meer weten over de wandelaars die kiezen voor een rondwandeling. In aanloop van de Wandel Tijdens je Werkdag onderzochten we de invloed van de inrichting van de omgeving in bedrijventerreinen en kantorenparken op bewegen. Aan het einde van het jaar deden we voor het eerst onderzoek naar de kwaliteit en tevredenheid wandelnetwerken.

Onderzoek: wandelen over boerenland

Het groeiende tekort aan recreatieruimte leidt tot druk in natuurgebieden, met spanningen tussen recreanten en verstoring van de natuur. Wandelnet en ANWB willen het boerenland openstellen voor wandelaars om stadsverbindingen te versterken en recreatie mogelijk te maken. Het onderzoek toont potentieel voor wandelen op boerenland, benadrukkend dat recreatie een integraal onderdeel moet zijn van toekomstige plannen voor ruimtelijke herindeling. Het openstellen van boerenland voor wandelaars draagt bij aan het verminderen van recreatiedruk elders, bevordert een gezonde levensstijl met behoud van de natuurlijke omgeving en zorg voor de juiste verbinding tussen product en consument.

[Bekijk onderzoek](#)

Wandelen in het boerenland © Henrie van Zoggel

Onderzoek: wandelvriendelijke kantoor- en bedrijventerreinen

Bijna 4 miljoen Nederlanders zitten dagelijks te lang op een normale werkdag, waarbij mensen met een zittend beroep gemiddeld wel 9,1 uur per dag zitten. Deze zittende levensstijl is schadelijk voor de gezondheid. Dit gegeven in combinatie met de Wandel Tijdens je Werkdag was genoeg aanleiding voor Wandelnet en provincie Utrecht, host van de editie in 2023, om de invloed van de inrichting van de omgeving in bedrijventerreinen en kantorenparken op bewegen te onderzoeken.

Uit het onderzoek blijkt dat mensen met een zittend beroep, de omgeving van kantoor- en bedrijventerreinen beoordelen met een matige 6,1. Drie op de tien (29 procent) geven zelfs een onvoldoende (5 of lager). Ze voelen zich onvoldoende gestimuleerd om tijdens een werkdag te wandelen, met name vanwege het gebrek aan groen en horecavoorzieningen in de omgeving. Uit het onderzoek uitgevoerd door Kantar Public blijkt dat zes op de tien mensen wel al wandelen tijdens pauzes, wat aantoont dat wandelen populair is. Respondenten geven aan dat het vergroenen van de werkomgeving de eerste prioriteit zou moeten zijn. Goede horecavoorzieningen zijn eveneens essentieel als motivatie om naar buiten te gaan. Een groene omgeving is aantrekkelijk om in te wandelen, terwijl horeca een doel geeft om naartoe te wandelen tijdens een (lunch)pauze.

[Bekijk onderzoek](#)

Onderzoek: kwaliteit en tevredenheid wandelnetwerken

In bijna alle regio's in Nederland zijn of worden wandelnetwerken uitgerold. Tijd om aan de wandelaar te vragen naar zijn/haar ervaring met regionale wandelnetwerken. Eind 2023 is Wandelnet, in samenwerking met deelnemende provincies en onderzoeksbureau I&O, gestart met een onderzoek 'kwaliteit en tevredenheid wandelnetwerken' onder de volgende regio's: Drenthe, Utrecht, Overijssel en Noord-, Midden- en Zuid-Limburg.

Het onderzoeksrapport is opgedeeld in een compleet hoofdrapport en afzonderlijke deelrapportages per regio. Het biedt diepgaand inzicht in het gebruik en de waardering van wandelaars voor de diverse wandelnetwerken. Inzichten over hoe wandelaars het netwerk benutten, hoe ze er bekend mee zijn geworden en welke hulpmiddelen en voorzieningen hen begeleiden tijdens hun wandeling. De resultaten van het onderzoek worden samengevat in een benchmark, waarbij het idee is om het onderzoek jaarlijks te laten terugkeren om zo het wandelen in Nederland naar een volgend niveau te tillen.

[Bekijk onderzoek](#)

Wandelnetwerk provincie Utrecht © Johan Seijbel

Wandelaars op het Biesboschpad © Esther Kuipers Photography

Onderzoek: Stevige Dagwandelingen

Nederland telt circa 14,9 miljoen personen van 16 jaar of ouder (CBS). Van deze groep maakt 31,7% wel eens dagwandelingen (>10 km) van 2 uur of meer. Van de wandelaars die stevig wandelen (>10 km) maakt 73,4% het liefst een gemarkeerde rondwandeling tegenover 8,6% die voorkeur heeft voor een lijnwandeling. Rondwandelingen zijn vooral beschikbaar voor kortere afstanden: 3 à 5 km, 5 à 7 km, 7 à 10 km. Wandelnet biedt ook 'stevige' rondwandelingen aan met afstanden vanaf 10 km en gekoppeld aan een LAW of Streekpad. In 2023 is een representatief onderzoek gehouden onder wandelaars om inzicht te krijgen in het gebruik van deze en andere rondwandelingen, wie deze wandelaars zijn en welke afstand ze afleggen om bij het startpunt van de wandeling te komen. Wat blijkt: de kortere rondwandelingen worden vaak dichtbij huis ondernomen, de stevige wandelingen bereiken mensen die een dag willen wandelen wat verder van hun woonomgeving. Dit biedt veel kansen voor een regio. De onderzoeksresultaten worden in 2024 gepresenteerd.

Routes

De landelijke wandelroute infrastructuur is het fundament van het werk van Wandelnet. Met zo'n 1.000 vrijwilligers werken we aan het op orde houden of verbeteren of reconstrueren van de Lange Afstand Wandelroutes, Streekpaden en NS-wandelingen. De visie op routes vormt de leidraad om de kwaliteit van de routes te waarborgen.

Landelijk routenetwerk

Wandelnet beheert en ontwikkelt samen met collega-organisatie Nivon Natuurvrienden ruim 12.000 km Lange-Afstand-Wandelpaden en Streekpaden . Dit landelijke netwerk is te herkennen aan de wit-rode en geel-rode markeringen die internationaal herkenbaar zijn en merkrechtelijk zijn gedeponereerd. De Lange-Afstand-Wandelpaden en Streekpaden zijn onderdeel van het internationale routenetwerk en geven meerwaarde aan de aangesloten fijnmaziger regionale wandelnetwerken. De 46 NS-wandelingen die over stukken LAW en Streekpaden voeren zijn een vaste waarde als onderdeel van het landelijk netwerk.

Verkoop van wandelgidsen

De forse verkoop in de afgelopen jaren, had als gevolg gehad dat in de loop van 2023 een aantal gidsen uitverkocht waren. Wel kon aan het einde van het jaar de vierde druk van het Pionierspad worden verwelkomd. Achter de schermen is in 2023 hard gewerkt aan herdrukken of herzieningen van o.a. het Scholtenpad, Elfstedenpad, Zuiderzeepad en Streekpad Rijk van Nijmegen.

Voor het derde jaar op rij was de gids van het Krijtlandpad de populairste. Gevolgd door het Marskramerpad. Het Biesboschpad kon zich dit jaar niet handhaven in de top 5, het Betuwepad en het Romeinse Limespad stegen allebei een plekje. De lijst werd verder gecompleteerd door het Waterliniepad.

5 populairste wandelgidsen*

1. Krijtlandpad
2. Marskramerpad
3. Betuwepad
4. Romeinse Limespad
5. Waterliniepad

* Uit de webwinkel van Wandelnet

Kwaliteit van routes als vertrekpunt

Wandelnet zet al enkele jaren in op kwaliteitsverbetering van bestaande routes en minder op uitbreiding van het landelijke netwerk. De verdieping op routes zoeken we met regionale routebeheerders en/of DMO's (Destinatie Marketing Organisaties) van een gebied of provincie. Zo presenteerden we in november het vernieuwde Pionierspad, waar we samenwerkten met zes partijen in Flevoland. Dit waren provincie Flevoland, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Flevoland-landschap, Visit Flevoland en Batavialand.

Wereld Erfgoed Schokland © Visit Flevoland

Meldpunt voor routes

Meldpuntroutes.nl is een website waar wandelaars meldingen plaatsen van onregelmatigheden die zij onderweg tegenkomen. Het meldpunt is één van de belangrijkste instrumenten om de kwaliteit van het routenetwerk op orde te houden, zowel voor de regionale netwerken als het landelijk netwerk. Als de melding betrekking heeft op een LAW of Streekpad dan zorgen de vrijwilligers van Wandelnet en Nivon in het veld voor een passende oplossing. In 2023 kwamen er 3.410 meldingen binnen (in 2022 3.450). Daarvan waren er 710 meldingen voor LAW en Streekpaden, 2000 meldingen voor Routenetwerken. De overige meldingen voor o.a. NS-wandelingen of konden niet worden toegekend aan een route.

Aard van de meldingen

Blokkade, Paaltje vernield, Geen markering gevonden, Markering is verkleurd, GPX van de route wijkt af, Routeaanduiding vernield, Pad onbegaanbaar door modder t.g.v. hoog water

Voorbeeld melding

Er is vannacht een vrachtschip tegen de Schuilenbrug aangevaren, waardoor de brug tot nader orde gestremd is. Omlopen kan denk ik, maar kost volgens mij zo'n 6km extra. Wij hebben gelukkig een lift gevonden.

Oplossing melding

Hartelijk dank voor uw snelle melding. We hebben inmiddels een omleiding via de brug bij Kootstertille gemaakt. Met vriendelijke groet, padcoördinator Friese Woudenpad.

Kwaliteit routes in relatie tot belangenbehartiging

Routevrijwilligers en belangenbehartigers komen elkaar steeds vaker tegen in de regio en werken ook steeds meer samen. Samen zorgen zij voor een kwalitatief hoogwaardige wandelbeleving voor alle wandelaars. Het op orde houden van de kwaliteit van het wandelroutenetwerk hangt nauw samen met 'belangenbehartiging'. Naast de Routedatabank is ook Meldpuntroutes.nl een instrument om beide groepen vrijwilligers inzicht te geven over hoe het er voor staat met de wandelroutes van zowel Wandelnet als die van andere routebeheerders. Cursussen, trainingen en bijeenkomsten bevorderen de samenwerking tussen vrijwilligers en het team in Amersfoort.

Nominaties van routes

Het Streekpad Betuwepad deed in 2023 mee voor de titel 'Wandelroute van het Jaar 2023 in de Benelux'. De route behaalde een top 5 notering, maar werd uiteindelijk niet tot winnaar verkozen. Het is ons weer gelukt om met het Scholtenpad door te dringen tot de longlist van de Wandelroute van het Jaar 2024.

Fruitstalletje met streekproducten © Ad Snelderwaard

Reconstructie of routeherziening

Voor bestaande routes is een reconstructieschema ontwikkeld waarbij meerdere aspecten belicht worden. Zo kan na een inventarisatie van knelpunten, nieuwe routemogelijkheden, thema's, de synchronisatie met het regionale wandelnetwerk gewerkt worden aan een volwaardige en toekomstbestendige route. Voor het Romeinse Limespad en het Hertogenpad is in 2023 de inventarisatiefase afgerond. In 2024 wordt gestart met financiering en uitvoering.

Innovatie

Volgens de reconstructiecyclus pakken we ieder jaar een à twee routes op die we naast de toets op routekwaliteit ook toetsen op de beleefwaarde, de kernwaarden en de streekeigenheid van de regio waarin de route valt. In 2023 zijn er twee routes onder de loep genomen: het Romeinse Limespad en het Hertogenpad. De opgeleverde inventarisatie is leidraad voor aanvraag voor extra middelen om vervolgens tot uitvoering over te gaan op zowel routeniveau, als op de beleefaspecten. Vanuit belevingsoogpunt is onderzocht hoe de

route aantrekkelijker kan worden gemaakt voor wandelaars. Dit kan door de naam van de route en de thema's sterk te koppelen, de thema's te beperken tot drie waardoor de route focus krijgt en zich onderscheidt van andere routes. Het vrijwilligersteam van innovatieadviseurs legt zich toe op dit onderdeel van de route. Verder is het belang en de thema's ook zichtbaar te maken tijdens de wandeling, in de kanalen en dragers van Wandelnet en bij partijen in de regio.

Beleefwaarde toevoegen

Het verhaal van de route wordt verteld aan de hand van podcasts en video's. Deze zijn door middel van qr-codes in het veld te bekijken/beluisteren langs de route en in de gids en zijn terug te vinden op de website en in de Wandelnet-app. De podcasts en video's worden vormgegeven met mensen en partijen uit de regio waar de route doorheen loopt en passen in de gekozen thema's. Van iedere route wordt een overzichtsvideo of intro podcast gemaakt. Met succes: de overzichtsvideo van het Marskramerpad is in 2023 meer dan 80.000 keer bekeken. ▼

QR-code in het veld © Dick Luijendijk

Vernieuwde Pionierspad

Eind november presenteerde we, samen met provincie Flevoland, het vernieuwde Pionierspad. Door de nieuwe toevoegingen, boeiende podcasts, inspirerende video's en zes extra dagwandelingen, kun je Flevoland nu nog beter beleven. Onderweg kom je op verschillende plekken QR-codes tegen die je kunt scannen. Zo open je de inspirerende podcasts en video's waarin gebiedskenners hun verhaal vertellen. De acht video's en zes podcasts geven diepgang aan je wandeling op het Pionierspad. Ze brengen de verhalen over de bijzondere historie, de zeer diverse natuur, de biologische en moderne landbouw en de beroemde landschapskunstwerken tot leven.

Productvernieuwing: stevige dagwandelingen

Rondwandelingen (van a naar a) zijn populair onder wandelaars en er is veel aanbod vooral op kortere afstanden 3-7 kilometer. Bij reconstructies willen we ook de dagwandelaar bedienen; iemand die zich aangetrokken voelt tot een LAW, maar niet meerdaags wil wandelen en voor een dag een wandeling plant van >10 km. Dit kan een LAW etappe (a naar b) zijn, maar ook een rondwandeling (a naar a). Om beter in te kunnen spelen op deze groep hebben we representatieve steekproef gehouden (zie hoofdstuk 1 'onderzoek'). Het is de bedoeling om de rondwandelingen vorm te geven met routebeheerders-, terreinbeheerders en andere partners.

NS-wandelingen

Ook in 2023 heeft Wandelnet geïnvesteerd in het controleren en verbeteren van de NS-wandelingen. Uit de downloads blijkt dat de NS-wandelingen onder het publiek onverminderd populair zijn. Het gezamenlijk aantal pageviews in 2023 gaat ruim over de 900.000. ▼

Top 5 meest populaire NS-wandelingen

1. Tussen Lek en Linge
2. Utrechtse Heuvelrug
3. Rotterdam Maasstad
4. Veluwezoom
5. Blauw Kamer Rhenen

Nieuwe NS-wandeling: Tussen Lek en Linge

'Tussen Lek en Linge' is de naam van de nieuwe NS-wandeling die in april gepresenteerd is. De route gaat door een minder bekend stukje van Gelderland: van station Culemborg naar station Beesd over de laaggelegen gronden tussen de rivieren de Lek en de Linge. De route kreeg veel publiciteit, waaronder de nieuwsbrieven van NS en Wandelnet, een publicatie op tevoetonline.nl en de website van Flow Magazine en berichten op social media. De route werd direct na de lancering veel gedownload en is de meest populaire NS-wandeling van 2023.

Wandelaars bij de poort van Mariënwaerd © Ad Snelderwaard

Routedatabank

De landelijke Routedatabank verzamelt routedata van gemarkeerde recreatieve routelijnen voor wandelen, fietsen, paardrijden en mountainbiken. De verzamelde routedata worden zo nodig bewerkt en daarna beschikbaar gesteld voor beheer, belangenbehartiging, beleidsvorming en als basis voor routeplanners en apps. De Routedatabank bevat meer dan 47.500 kilometers routenetwerk geleverd door diverse bronnen. De tool is de enige in zijn soort in Nederland en voorziet in een behoefte van vele gebruikers. Met het bij elkaar brengen van alle routedata, draagt de routedatabank bij aan de kwaliteit van routegebonden recreatie in Nederland. Door alle routedata samen te brengen, verbetert de kwaliteit van routegebonden recreatie in Nederland. Bovendien is de Routedatabank direct gekoppeld aan het meldpunt routes, waardoor veranderingen en wijzigingen in beide systemen gelijktijdig worden bijgewerkt.

Samenwerking

Wandelnet en Fietsplatform zijn eigenaar van de Routedatabank. Zij verzamelen regionale en landelijke (gemarkeerde) fiets- en wandelroutedata en distribueren deze via de Routedatabank. Belangrijke pijlers hierin zijn de kwaliteit en actualiteit van de data. De NTFU (de sportbond voor toerfietsen) en de KNHS (de paardensportbond) zijn in 2021 aangesloten en de actuele mountainbikeroutes en de ruiter- en menroutes zijn stapsgewijs aan de Routedatabank toegevoegd en maken nu volwaardig onderdeel uit van de Routedatabank.

Ontwikkeling routedatabank

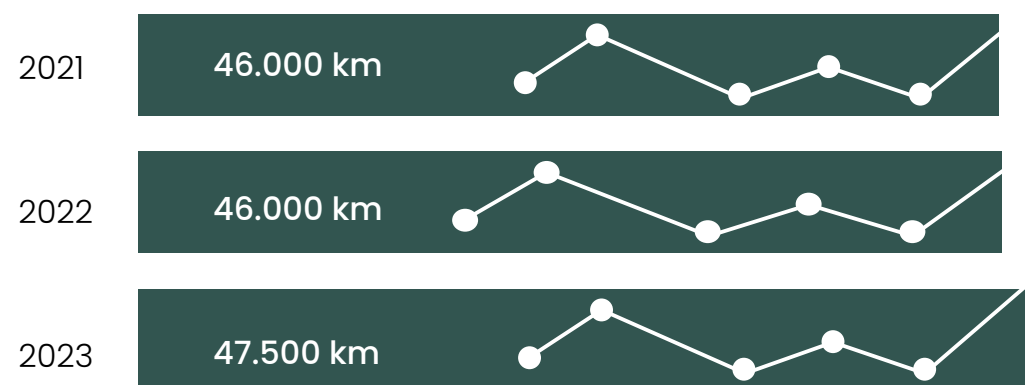
In 2023 waren er diverse ontwikkelingen op het gebied van de wandelroutenetwerken in Nederland. Overal in het land werden doorlopend wijzigingen en grotere reconstructies doorgevoerd, dit gold voor de Achterhoek, de Veluwe en delen van Drenthe en Overijssel. Noord-Holland heeft Zuid-Kennemerland aan het wandelnetwerk toegevoegd. Voor 2024 verwachten we in diverse regio's verdere uitbreiding van wandelnetwerken, o.a. Drenthe, Veluwe, Utrecht-oost en Zuid-Limburg.

Vanaf 2019 werken we met de eerste versie van de netwerktool, die in opdracht van Wandelnet is ontwikkeld. In de afgelopen jaren, ook in 2023, is de netwerktool steeds verder doorontwikkeld. Daarmee kunnen we efficiënt al onze data publiceren op wandelnet.nl, de landelijke routeplanner, de Routedatabank, het (wandel)meldpunt, de overheids-website PDOK (Publieke Dienstverlening Op de Kaart) en de Atlas Leefomgeving van het RIVM.

Wandelnetwerk overzichtskaart landelijk

Ontwikkeling Routedatabank

Gebruik routedatabank

De Routedatabank is vooral bedoeld als een business-to-business instrument, waarbij de data ook kunnen dienen voor het ontwikkelen van consumentenproducten, zoals kaarten, wandelplanners en -apps. De Routedatabank kent momenteel 400 gebruikers met rechten voor gebruik van de brondata, een groei van ongeveer 50 gebruikers in 2023. Deze gebruikers raadplegen en downloaden de data of kunnen deze koppelen met de eigen server of GIS. Daarnaast kunnen een veelvoud aan gebruikers de data via viewers (of web map services) bekijken. Hierin is de PDOK het belangrijkste medium met ca. 10.000 unieke gebruikers per maand.

De Routedatabank is voor Wandelnet een essentieel instrument voor de kwaliteit van het routenetwerk en de belangenbehartiging. De borging van het landelijk routenetwerk in de Omgevingswet is een belangrijke basis. Zowel landelijke, provinciale, regionale als gemeentelijke overheden moeten op basis van die wet rekening houden met de kwaliteit van het routenetwerk. Omdat alle recreatieve routedata actueel beschikbaar zijn, kan daar in de beleids- en planvorming rekening mee worden gehouden.

Actuele gebruikers:

- Ongeveer 125 gemeenten en alle provincies
- Rijkswaterstaat, RVO en enkele ministeries
- Routebureaus en recreatieschappen
- Alle waterschappen
- Terreinbeheerders zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en provinciale landschapsorganisaties
- Onderwijs- en onderzoeksinstituten
- Bijna alle meldkamers en diverse veiligheidsregio's
- Ruim 85 adviesbureaus op het gebied van landschapsarchitectuur, infrastructuur, stedenbouw, recreatie en ruimtelijke ordening, vaak in opdracht van gemeenten of andere overheidsorganisaties
- En ongeveer 80 organisaties die de data gebruiken voor consumententoepassingen (planners, apps, gedrukte kaarten)

Visie en opgaven

In 2022 is er een breed online onderzoek geweest onder gebruikers en potentiële gebruikers; er waren diepte-interviews met gebruikers van verschillende organisaties. Van een routebureau tot een gemeente en van een onderzoeksbureau tot een terreinbeheerder. Uit dit onderzoek zijn een aantal opgaven gedestilleerd waaraan de komende jaren gewerkt gaat worden. Voor 2023 is aan de zichtbaarheid gewerkt door de ontwikkeling van een factsheet. Deze geeft in een oogopslag weer waar de routedatabank voor staat. De factsheet wordt verstrekt aan aanbieders en gebruikers. Daarnaast ook aan potentieel geïnteresseerden. Verder is er een communicatiestrategie ontwikkeld om de Routedatabank en de daaraan gekoppelde ontwikkelingen meer en beter onder de aandacht te brengen en te houden.

Wandelnetwerk overzichtskaart per regio

Opkomen voor het belang van de wandelaar

Als we Nederland mooier willen maken voor wandelaars moeten we bestuurders, beleidsmakers, adviseurs en terreineigenaren ervan overtuigen dat dit voor veel mensen belangrijk is en ook laten zien hoe daar werk van gemaakt kan worden. Om dat te bereiken zetten we onze kennis en ervaring uit de praktijk in, zorgen we dat wandelen op de agenda komt te staan en dragen we bij aan betere plannen met concrete oplossingen. Of het nu gaat om de kwaliteit van routes, het voorkomen van barrières voor wandelaars, of het tegenhouden van de afsluiting van een openbaar wandelpad: Wandelnet behartigt landelijk, regionaal en lokaal met onze vrijwilligers de belangen van de mens te voet.

Ons pleidooi voor een veilige en prettige wandelinfrastructuur plus een omgeving die iedereen uitnodigt om op pad te gaan kwam in 2023 weer sterker over het voetlicht. Steeds meer overheden, adviesbureaus en bewonersorganisaties kloppen bij Wandelnet aan voor advies en inhoudelijke inbreng. Ook werden we benaderd voor verschillende nieuwe allianties en samenwerkingsvormen met een breed scala aan partijen.

Mobiliteitsalliantie

Sinds 2023 is Wandelnet lid van de Mobiliteitsalliantie, een uniek samenwerkingsverband van 26 partijen. De Mobiliteitsalliantie is opgericht om ervoor te zorgen dat de bewegingsvrijheid van Nederland ook in de toekomst behouden blijft en verbetert. Wandelen kan in deze plannen natuurlijk niet missen. Het grootste project van 2023 was de lancering van een vernieuwd Deltaplan, waarbij Wandelnet zich actief heeft ingezet om de belangen van voetgangers te waarborgen. Na een mooi debat tussen kandidaat Tweede Kamerleden is het Deltaplan overhandigd aan de Minister en Staatssecretaris.

Twaalfstal en experts

Zeer veel werk binnen de belangenbehartiging wordt verzet door onze vrijwilligers. De 'harde kern' daarvan wordt gevormd door het zogenaamde twaalfstal; twaalf provinciale belangenbehartigers die veelal samen met een team van regionale vrijwilligers de contacten met overheden en terreineigenaren onderhouden, ontwikkelingen volgen, bijeenkomsten bijwonen en concrete voorstellen doen aan wegbeheerders voor het verbeteren van de wandelinfrastructuur in hun regio.

Op enkele grotere, inhoudelijke thema's zijn ook beleidsvrijwilligers actief, al dan niet binnen het verband van 'expertteams'. Met deze experts op het gebied van water, natuur en landschap, omgevingswet, sport en gezondheid, barrières, wegenwet en mobiliteit hebben we veel slagkracht om

provinciaal en landelijk te lobbyen en het wandelbelang onder de aandacht te brengen.

Provinciale Statenverkiezing

Voor de provinciale verkiezingen in maart heeft Wandelnet verschillende dingen ondernomen. Zo hebben meerdere belangenbehartigers onze leaflet '6 punten voor wandelen in jouw provincie' uit 2022 onder de arm meegenomen en in gesprek over gegaan met verschillende politieke partijen. In Fryslân organiseerden we samen met de Fietzersbond onder leiding van hoogleraar neuropsychologie Erik Scherder 'Het Grote Fiets- en Wandeldebat 2023' georganiseerd in Leeuwarden. Na de verkiezingen hebben we samen met Mobycon input geleverd voor de coalitieakkoorden. Hiervoor hebben we een manifest opgesteld met als titel 'Iedereen verdient meer wandelgeluk'.

[Download manifest](#)

Tweede Kamerverkiezingen

Voor de Tweede Kamerverkiezingen hebben wij de Kieswijzer lopen! gelanceerd. Op de thema's, mobiliteit, gezondheid, basisvoorzieningen, verkeersveiligheid, groen en recreatie hebben wij de relevante politieke partijen onder de loep genomen.

[Open kieswijzer](#)

Wandelen is gezond

Door dagelijks te wandelen behaal je veel positieve gezondheidsvoordelen. Deze boodschap wordt in toenemende mate opgepikt en binnen de nationale 'Beweegalliantie', een landelijk netwerk dat wil dat méér mensen méér bewegen in Nederland, klinkt het op allerlei plekken door. Als actief lid van deze alliantie geven we er handen en voeten aan door te participeren in verschillende bijeenkomsten en overleggen. Mede door onze lobby en inhoudelijke inbreng heeft wandelen een belangrijke plek gekregen binnen de beweegalliantie en is ons netwerk flink binnen het domein sport en bewegen flink uitgebreid.

Met het project 'Werken in Beweging' helpt Wandelnet samen met de Fietzersbond werkgevers om hun medewerkers vaker te laten lopen en fietsen. We realiseerden afgelopen jaren een platform boordevol kennis en inspiratie, met prikkelende en praktische communicatiematerialen. Met een wetenschappelijk onderbouwde rekentool laten we concreet zien wat meer lopen en fietsen écht oplevert. Door de promotie van wandelend overleg (Weeting, have a walking meeting) brachten we veel mensen letterlijk in beweging tijdens het werk. Het ministerie van VWS, dat dit project mogelijk heeft gemaakt, was zo tevreden over de resultaten dat ze ons hebben gevraagd nog tot eind 2025 door te gaan.

Ruimte voor Lopen

Het Platform Ruimte voor Lopen is een samenwerking van organisaties en professionals die willen bijdragen aan meer ruimte voor lopen in Nederland. Het platform, waarvan Wandelnet een van de oprichters is, maakt het gezamenlijk belang van lopen zichtbaarder, vergroot en verbindt de kennis over lopen en deelt goede voorbeelden. Het biedt een plek voor uitwisseling en samenwerking. De meer dan zestig aangesloten partners zijn ministeries, provincies, gemeenten, kennis- en onderwijsinstellingen en een brede groep maatschappelijke organisaties.

Publicaties

15-minutenstad: hoe doe je dat

De druk op de ruimte is nog nooit zo hoog geweest. De enorme woningbouwopgave, energietransitie en klimaatadaptatie vragen erom zuinig met onze ruimte om te gaan. Als we de steden van de toekomst leefbaar, gezond en bereikbaar willen houden, dan moet verstedelijking en mobiliteit integraal worden aangepakt, met meer aandacht voor actieve mobiliteit. In deze opgave vonden Rebel, Fietzersbond en Wandelnet elkaar. Samen hebben we het 15-minutenstad concept uitgewerkt.

[Download whitepaper](#)

PLAN voor voetgangers

Er is meer ruimte voor lopen nodig, want lopen geeft ruimte. Letterlijk: voetgangers nemen minder ruimte in dan auto's of fietsers. En figuurlijk: lopen geeft meer ruimte in het hoofd, omdat lopen goed is voor het brein. Meer ruimte in de gezondheidszorg, omdat lopen bijdraagt aan een gezonde leefstijl. En meer ruimte aan de economie, omdat voetgangers meer geld uitgeven dan automobilisten. Het PLAN is een houvast bij het creëren van ruimte voor de voetganger.

[Download het PLAN](#)

In 2023 zijn we officieel over de helft van de vierjarige City Deal Ruimte voor Lopen. De City Deal Ruimte voor Lopen is een initiatief van het Ministerie van BZK. Het is een samenwerkingsverband van grote steden, de Rijksoverheid en maatschappelijke partijen, waaronder Wandelnet. Gezamenlijk experimenteren deze partijen met het loopbeleid in de stedelijke omgeving, waarbij praktijkcasussen onder de loep worden genomen om te onderzoeken wat wel en niet werkt. De City Deal Ruimte voor Lopen zet zich in om meer kennis te ontwikkelen, betere data te genereren en om kansen te benutten die er voor de voetganger zijn.

Weg met barrières

Wegen, kanalen en rivieren, spoorwegen en afgesloten gebieden en paden kunnen ervoor zorgen dat wandelaars ver moeten omlopen of niet de mooiste routes kunnen volgen. Wandelnet zet zich daarom hard in om nieuwe barrières voor wandelaars te voorkomen of bestaande barrières te slechten. Het doel is het beschermen en realiseren van een fijnmazig wandelnetwerk van wegen en paden voor zowel mooie ommetjes vlakbij huis, als voor korte en lange wandeltochten. Wat goed blijkt te werken is om wegbeheerders in een vroeg stadium bewust te maken van creatieve oplossingen die ervoor zorgen dat wandelaars veilig en zonder grote omwegen een water-, spoor- of autoweg kunnen oversteken. Oplossingen uit het verleden hebben we daarom in 2023 gebundeld in een uitgave 'weg met barrières' die we tijdens het voetgangerscongres in oktober presenteerden aan een grote groep geïnteresseerden.

[Download referentieprojecten](#)

Niet Actief Beveiligde Overwegen

Al langere tijd vragen de onbewaakte overwegen in Nederland onze speciale aandacht. Samen met TeVoet, vereniging van wandelaars en de partners uit de adviesgroep Infrastructuur en Recreatie (ANWB, Fietsersbond, Fietsplatform en NOC*NSF) maakten we ons ook in 2023 hard voor goede oplossingen. Onder druk van de deadline van het Rijksprogramma (eind 2024 moet ProRail klaar zijn) en het tekort aan geld, komen sommige bedachte tunnels, bruggen of AHOBs, toch op losse schroeven te staan of zijn uitgesteld. Door hiervoor aandacht te blijven vragen

NABO De Gouden Ploeg in Soest © Wandelnet

Succes: NABO Soest

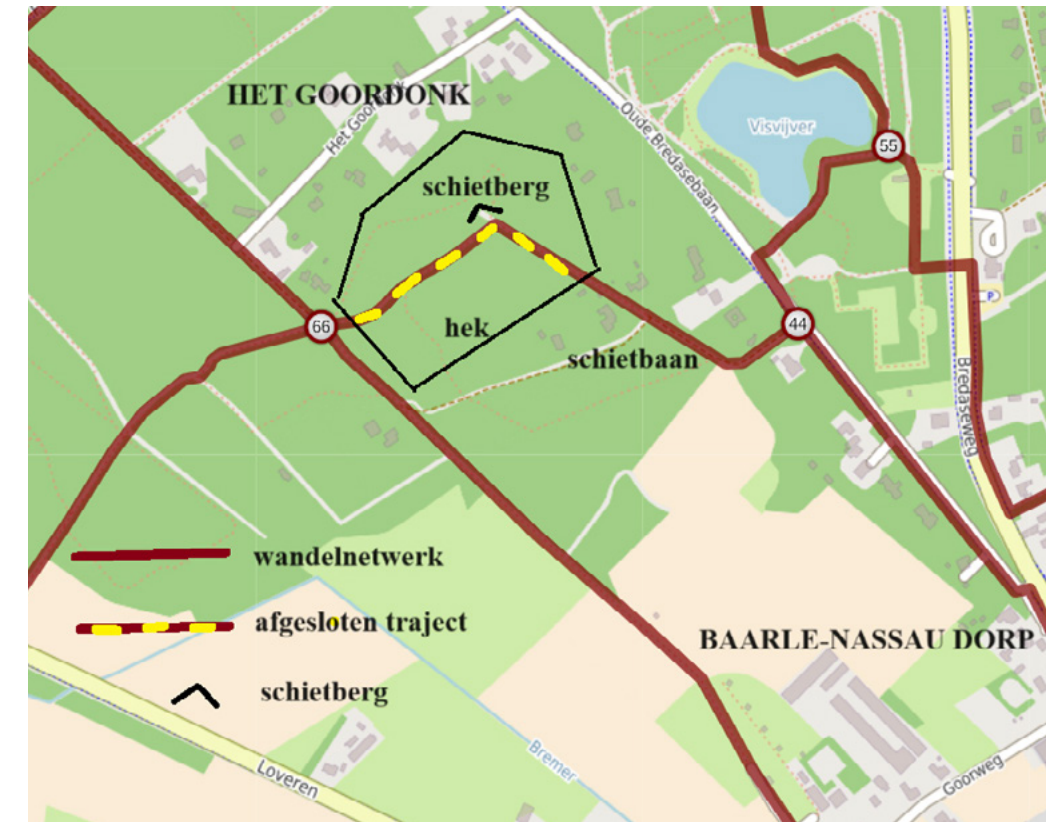
De NABO (Niet Actief Beveiligde Overweg) 'Gouden Ploeg' in Soest blijft open! Deze overweg heeft binnen Soest een belangrijke recreatieve en cultuurhistorische functie en is alleen voor langzaam verkeer oversteekbaar. Hij bevindt zich naast station Soest en aan de rand van de Soester Eng, een eeuwenoud open gebied midden in Soest. Dit is een bijzonder cultuurhistorisch gebied en de overweg geeft

bij het ministerie, provincies en gemeenten boeken we soms succes, maar het zal nog veel lobbywerk vergen om voor de resterende onbewaakte overwegen goede alternatieven te realiseren.

Afsluitingen van openbare wandelpaden over particulier terrein

Meerdere keren per jaar bereiken ons berichten over de afsluiting van wandelpaden door particuliere eigenaren. Ook in 2023 was dat het geval en dat zorgde ervoor dat we meerdere keren in actie zijn gekomen. Dat doen we vooral in situaties waarbij er sprake is van een afsluiting van een openbare weg volgens de Wegenwet. Als we er in overleg met de eigenaren niet uit komen kunnen we in sommige gevallen dan namelijk meer druk zetten via een juridische procedure. Een dergelijke procedure loopt nog steeds in Aalsmeer waar de Hogedijk, onderdeel van het Pelgrimspad, is vol gezet met hekken door een aantal eigenaren. Bij een andere Hoge Dijk, in de buurt van Nieuwveen, overtuigden we de gemeente dat ze een eigenaar moesten dwingen om zijn afschrikwekkende waarschuwborden (bijtende hond!) te verwijderen. Wandelaars van het Marskramerpad kunnen inmiddels weer veilig over dit prachtige grasdijkje lopen en hoeven niet meer de minder mooie omweg te gebruiken. ▶

verbinding naar de Eem. De overweg wordt een stukje verplaatst zodat het veiliger is en krijgt automatische slagbomen (AHOB). De beslissende stap was dat er een maatwerkafpraak gemaakt kon worden met ProRail voor de financiering van het gemeentelijke aandeel in de kosten. De uitvoering wordt in 2024 in gang gezet. Wandelaars en fietsers heffen het glas, met dank aan de inzet van alle vrijwilligers (en de gemeente Soest en ProRail).

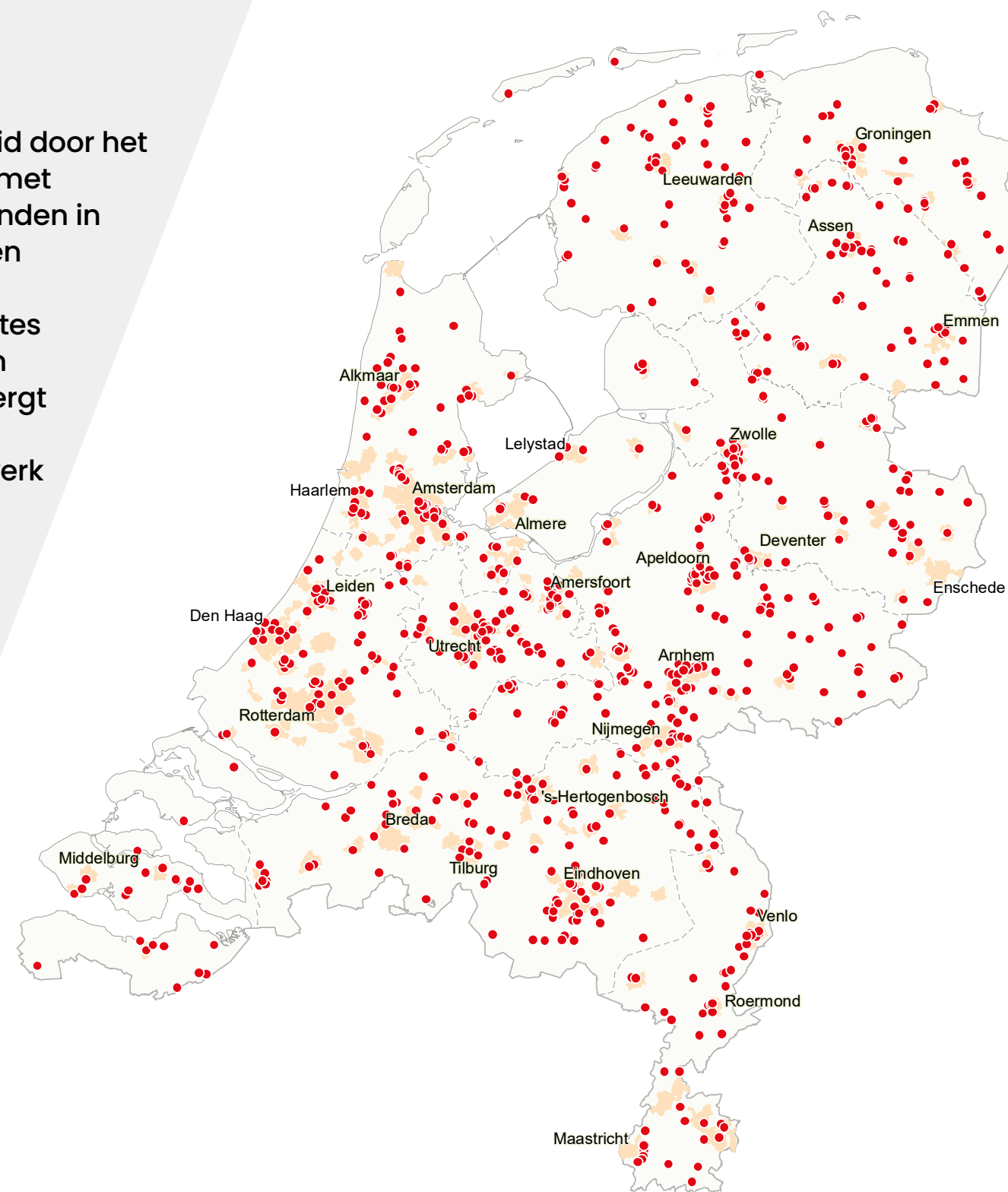
Kaart van wandelknooppuntennetwerk bij Baarle-Nassau

Succes: Schietberg in Baarle-Nassau

Een mooi succes bereikten we samen met de Heemkundekring Amalia van Solms in Baarle-Nassau, waar de bestuursrechter besloot dat een wandelpad langs de historisch interessante 'Schietberg' onterecht is afgesloten met een hek door de eigenaar van het gebied. De rechtbank heeft vastgesteld dat het pad al minimaal dertig jaar voor eenieder openbaar toegankelijk was. En dat betekent dan weer dat het wandelpad langs de Schietberg een openbare weg is in de zin van de Wegenwet. De rechter baseerde zich vooral op de 44 getuigenverklaringen die de Heemkundekring hiertoe had ingebracht. Het pad staat ook al sinds 1938 consequent op topografische kaarten ingetekend. Ook speelde mee dat het pad in het wandelknooppuntennetwerk is opgenomen.

Vrijwilligers

Samen met 1.000 vrijwilligers, verspreid door het hele land, zet Wandelnet zich samen met collega-organisatie Nivon Natuurvrienden in voor het onderhouden, beschermen en doorontwikkelen van 12.000 km aan wandelroutes. De kwaliteit van de routes staat daarbij hoog in het vaandel. Een tijdrovende bezigheid die veel inzet vergt van alle vrijwilligers. Samen met hen zorgen we ervoor dat het wandelnetwerk in Nederland van dusdanige kwaliteit blijft, zodat de wandelaar optimaal kan blijven genieten van de wandelingen!

Alle vrijwilligers in kaart

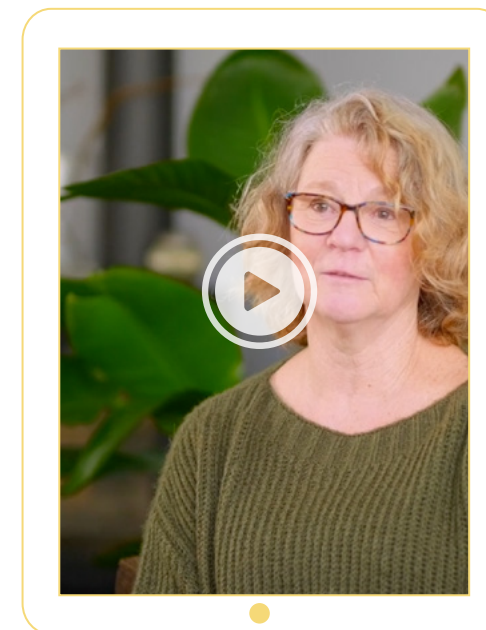

Vrijwilligers in actie © Elly Euverman

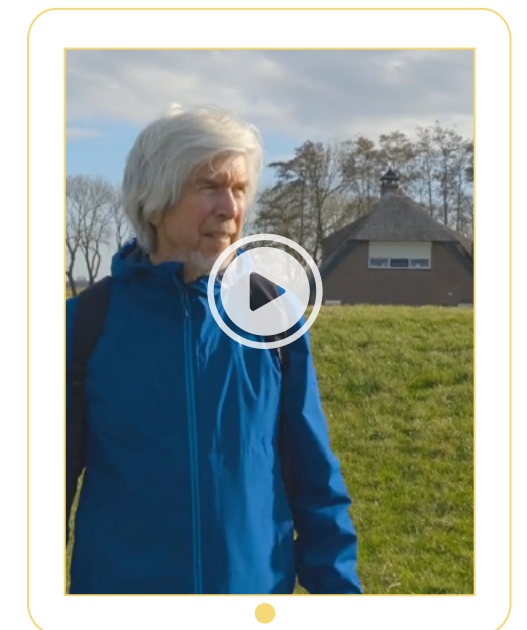
Type vrijwilligers

Veldmedewerkers en padcoördinatoren

Het merendeel van de vrijwilligers houdt zich bezig met het onderhoud en beheer van de LAW- en Streekpaden en daarmee ook de NS-wandelingen. Zij worden veldmedewerkers genoemd en de padcoördinator (iedere LAW of Streekpad heeft één of meerdere padcoördinatoren) is voor hen het aanspreekpunt.

Wandelnet portret veldmedewerker Nanny

Wandelnet portret padcoördinator Albert-Jan

Team Routekwaliteit en team NS-meldpunt

Het team Routekwaliteit bestaat uit vijf vrijwilligers die de LAW- en Streekpaden onderling hebben verdeeld. Zij zijn het aanspreekpunt voor de padcoördinatoren (naast de LAW-coördinator in dienst) en houden o.a. de wijzigingen in de routebeschrijvingen bij voor de website. De NS-wandelingen vergen iets meer onderhoud, omdat hiervoor aparte routebeschrijvingen te downloaden zijn. Twee vrijwilligers ondersteunen hierbij en vormen tezamen het NS-meldpunt.

Wandelnet portret belangenbehartiger Kees

Wandelnet portret Jan

Innovatievrijwilligers

Aangezien er steeds meer aandacht voor de beleving van routes nodig is, zijn er vier innovatievrijwilligers die zich bezighouden met de vernieuwing van en thema's voor routes en de uitwerking daarvan (zie hoofdstuk 2 'Innovatie').

Redactie-vrijwilligers

Er zijn vier redactie-vrijwilligers die zich bezig houden met het schrijven van teksten voor de website en de vrijwilligersnieuwsbrief De Handwijzer.

Bureauvrijwilligers

Verder zijn er nog een aantal vrijwilligers die wekelijks op kantoor aanwezig zijn om daar hand- en spandiensten te verrichten en/of vanuit huis werken aan bijv. routelijnen, het toevoegen van POI's aan routes etc.

Bestuur

Het bestuur, bestaande uit zes leden, is eindverantwoordelijk voor het uitvoerend beleid en komt ongeveer 7 keer per jaar bij elkaar (zie hoofdstuk 7 'Bureau en bestuur').

Wandelnetvrijwilligers Henk Pots en Ton Kalkers ontvangen koninklijk lintje

Wandelnetvrijwilligers Henk Pots en Ton Kalkers werden eind april benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau. Een welverdiende onderscheiding voor al hun vrijwillige inspanningen voor onder andere Wandelnet.

Vrijwilliger Henk Pots met zijn vrouw Rensje en burgemeester Lex Roolvink © Gemeente Opsterland

[Lees artikel](#)

Vrijwilligersdagen

Inspiratiedag 'Kwaliteit'

Op zaterdag 11 maart organiseerden we de inspiratiedag voor padcoördinatoren en belangenbehartigers. Het doel van deze jaarlijks terugkerende bijeenkomst is inspireren, kennis delen en nader kennismaken tussen de vrijwilligers onderling en met de medewerkers van Wandelnet. Het centrale thema van de dag was 'Kwaliteit'. Na een inleiding door Dea Stam en Frank Hart wisselden de ruim 50 deelnemers informatie en ervaringen uit over de vraag hoe zij naar routekwaliteit kijken in relatie tot hun rol als vrijwilliger. Naast de inhoud was er ook veel tijd ingeruimd voor kennismakingsoefeningen en informele gesprekken die uiteraard ook plaatsvonden tijdens een wandeling in de mooie binnenstad van Amersfoort.

Inspiratiedag

Vrijwilligersdag 'generaties'

Op zaterdag 7 oktober was het weer tijd voor de jaarlijkse vrijwilligersdag van Wandelnet. De dag waarop we al onze vrijwilligers graag in het zonnetje zetten. Dit jaar vond het evenement plaats in een voormalig klooster dat nu onderdeel is van de Breda University of Applied Sciences (BUas). Het was een prachtig decor voor een inspirerende en bovenal gezellige dag met als thema 'generaties'. Na een warm welkom door burgemeester Paul Depla deelde Harry Boeschoten

(Staatsbosbeheer en bestuurslid Wandelnet) zijn persoonlijke kijk op het thema 'over lopen en kijken'. Hierbij benadrukte hij hoe generaties vervreemd raken van de natuur en het belang van kennis om de omgeving 'te kunnen zien'. Ook Eefke van der Wouw gaf het belang aan van het doorgeven van de passie voor wandelen van generatie op generatie. Na de middag was er tijd voor een wandeling naar keuze, al dan niet gecombineerd met een lezing. De dag werd afgesloten met een hapje en een drankje.

Cursus 'Markeren en routebeschrijven'

In 2023 zijn er vijf cursussen gegeven voor ongeveer 50 (nieuwe) veldmedewerkers en padcoördinatoren. Tijdens deze cursus staat het markeren en het beschrijven van een route centraal. Ze worden gegeven in Amersfoort, maar af en toe ook op locatie. In 2023 was zo'n locatie Nijmegen, omdat daar bijna een compleet nieuwe werkgroep is samengesteld voor het Streekpad Rijk van Nijmegen. De cursus heeft een theoretisch gedeelte waarbij wordt ingegaan op de taken en werkzaamheden, de regels rondom het markeren van een LAW (uniformering), de systematiek van wandelnetwerken en de richtlijnen voor het beschrijven van een route. Tijdens het praktijkgedeelte gaat de groep naar buiten om naar concrete voorbeelden en situaties te kijken. Vrijwilligers van het team Routekwaliteit verzorgen deze cursus.

Nieuwe veiligheidshesjes

Wandelnet vindt veiligheid en zichtbaarheid belangrijk voor de vele vrijwilligers die 'in het veld' en dus ook op de openbare weg werken. Daarom zijn er 500 veiligheidshesjes geproduceerd met daarop het logo van Wandelnet (voorzijde) en op de achterzijde het logo met de tekst: Ik ben op pad voor Wandelnet.

Groepsfoto vrijwilligersdag 2023 © Luuk Gijssels

De nieuwe veiligheidshesjes

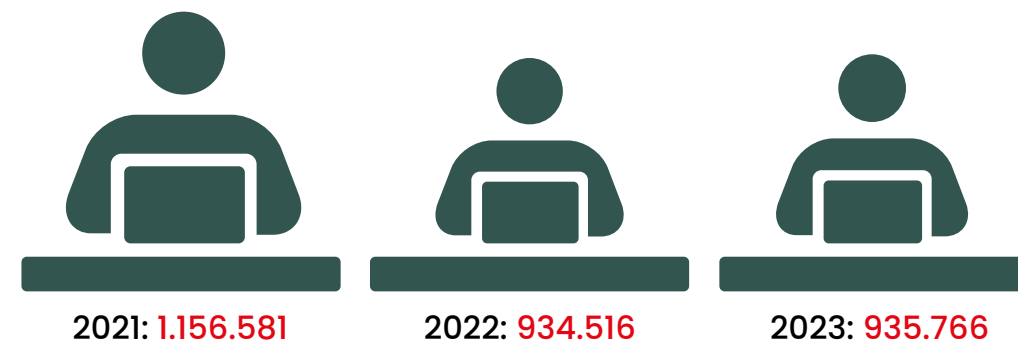
Community

Wandelnet is één van de grootste communities voor wandelaars in Nederland. Via onze website, app, nieuwsbrief, webwinkel en social media kanalen inspireren we wandelaars met de mooiste wandelingen van Nederland. Om meer mensen op pad te helpen en de community te versterken stonden we dit jaar op de Fiets- en Wandelbeurs en organiseerden we Wandel Tijdens Je Werkdag en een campagne voor het onverharde pad. De community bestaat ook uit een groep van 11.000 trouwe donateurs.

Website

In 2023 heeft Wandelnet verder ingezet op de online vindbaarheid van de website. Het doorvoeren van een SEO-optimalisatie heeft ervoor gezorgd dat de we aan de hand van online zoektermen beter gevonden worden door wandelaars. De optimalisatie zien we terug in de toename van websiteverkeer dat de website van Wandelnet organisch weet te vinden. Met organisch doelen we op websitebezoekers die binnenkomen op Wandelnet via een zoekmachine zoals bijvoorbeeld Google en Bing. Daarnaast zien we ook een toename in het aantal gebruikers dat de website van Wandelnet direct benadert en al bekend is met de stichting. Anderzijds zien we helaas een afname van het websiteverkeer dat voortkomt vanuit externe links via websites van derden.

Websitestatistieken aantal gebruikers

Websitestatistieken aantal sessies

Social media en nieuwsbrieven

Afgelopen jaar was Wandelnet online goed zichtbaar in de pers, via social media, blogs en nieuwsberichten op de website. Het vrijwillige redactieteam heeft daar een belangrijke bijdrage aan geleverd: voor en door wandelaars. De online achterban van Wandelnet op social media is ten opzichte van 2022 gegroeid met 2%. De Lopende Zaken nieuwsbrief verscheen in 2023 maandelijks. Er was een stijging van 4,4% te zien in het aantal nieuwsbriefabonnees.

Community statistieken

Jaar					
2021	3.100	14.000	6.500	1.600	35.500
2022	3.700	14.200	6.500	2.200	36.000
2023	4.200	14.200	6.250	2.500	37.600

Routeplanner en app

In 2023 werden via de website en app van Wandelnet maar liefst 521.555 routes en/of routebeschrijvingen gedownload; van de bekende Lange-Afstand-Wandelpaden, Streekpaden tot de NS-wandelingen en OV-stappers. Onderstaande statistieken tonen een toename aan in het aantal downloads over de afgelopen jaren.

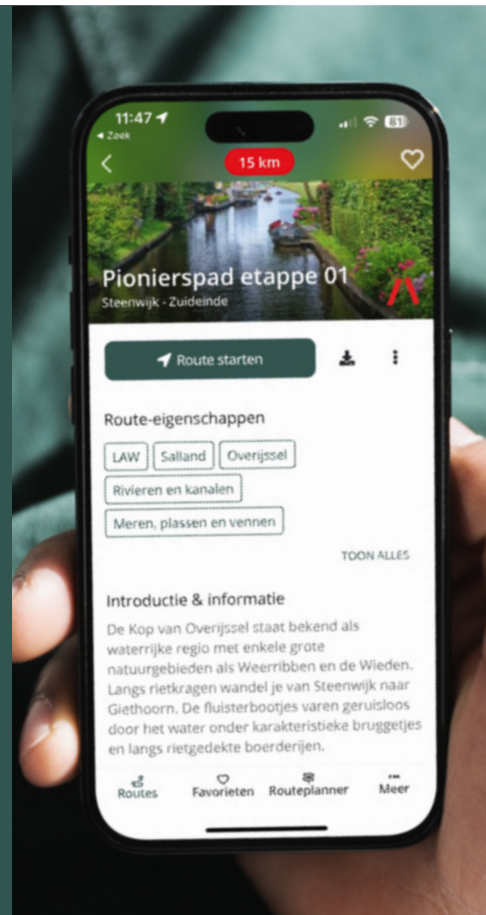
Jaar	Algemeen	NS-wandelingen	OV-stappers
2021	292.595	31.567	66.072
2022	308.341	40.660	50.650
2023	521.555	60.167	69.618

Doorontwikkelen app

Het afgelopen jaar hebben we hard gewerkt aan de basis van simpelweg een goed functionerende app, routeplanner en koppeling tussen beide middelen. Hier hebben we flinke stappen gemaakt. De app draait zonder complicaties, vertragingen of enorm batterijverbruik en biedt de juiste functies voor de bewegwijzering op jouw favoriete wandelroute. Of je daarvoor nu kiest voor één van de vooraf uitgestippelde themaroutes of zelf je eigen wandelroute maakt via de routeplanner over de verschillende wandelnetwerken in Nederland.

Gebruikersonderzoek

Komend jaar willen we de Wandelnet-app graag verder doorontwikkelen. Dit doen we graag op de onderdelen waar de gebruikers de meeste kansen zien. Daarom hebben we eind 2023 een gebruikersonderzoek gehouden. Meer dan 100 wandelaars gaven ons feedback. Over het algemeen waren de reacties positief, met ook goede opbouwende feedback om de app in de toekomst naar een hoger niveau te tillen.

Persoon gebruikt Wandelnet-app

Mediapartners

De Lange-Afstand-Wandelpaden en NS-wandelingen konden ook in 2023 weer rekenen op veel belangstelling in de media.

Hollandse Glorie

2023 was het jaar van de Hanzesteden. De lezers van het magazine Hollandse Glorie, een glossy tijdschrift over genieten in en van Nederland, konden een acht pagina lange special over het Hanzestedenpad lezen. Met daarin aandacht voor de route, de historie, het landschap en een aanbieding voor de wandelgids.

Special over het Hanzestedenpad in magazine Hollandse Glorie

MAX Magazine

MAX Magazine is een combinatie van een actueel tijdschrift en een traditionele radio/tv-gids-verschijnt. MAX Magazine verschijnt wekelijks en is met een betaalde oplage van meer dan 200.000 exemplaren (cijfers HOI), en een bereik van zo'n 750.000 lezers, het grootste tijdschrift van Nederland. Het blad richt zich op de actieve senioren. Léon Klein Schiphorst verzorgt de Er Op Uit-rubriek in Max Magazine. Afgelopen jaar kregen o.a. de Nieuwe NS-wandeling Tussen Lek en Linge en het Pionierspad aandacht in zijn rubriek.

Valk Eropuit

In de zomereditie van Valk Eropuit is op twee plekken aandacht besteed aan het Nederlands Kustpad. Het magazine is gratis verkrijgbaar in alle Valk Exclusief Hotels en restaurants.

Strand & duinen

VOEL HET ZAND TUSSEN JE TENEN

Lekker struinen over de stranden en duinen. De zomer is daar het perfecte seizoen voor.

1 NATIONAAL PARK ZUID-KENNEMERLAND
Ontdek de kracht van de levende duinen in Nationaal Park Zuid-Kennemerland. Zom' veertig procent van alle planten- en diersoorten in Nederland leeft hier. Vanaf de fiets of wandelpaden kun je dit alles goed bekijken.
www.np-zuidkennemerland.nl

2 NEDERLANDS KUSTPAD
Het volledige Nederlands Kustpad met haar 711 kilometer wandelen is wellicht wat veel, maar de 18 kilometer van Haarlem station naar Sierpoot-Noord is goed te doen. Onderweg kom je hoge duinroepers en bossen met eeuwenoude eiken tegen. Je vindt de weg door de wit rode tekens te volgen.
www.wandnet.nl

3 ZEE, STRAND EN JUTERSMU-ZEE-UM
Futurum, aambeeld, een marmerenland, hele en halve poppen, oud oorlogsmateriaal: je kunt het je zo gek niet bedenken of je vindt het in het Zee, Strand en Juttersmu-Zee-um in Zandvoort. Een deel wat elders in de zee wordt gegooid, speelt hier weer aan.
www.juttersmuseum.nl

5 FORT KJKDUIN
Rondom Fort Kijkduin in Huisduinen hebben bijzondere gebeurtenissen plaatsgevonden die belangrijk zijn voor de Nederlandse geschiedenis. Zo werd het fort in opdracht van Napoleon Bonaparte gebouwd en vond hier de Slag bij Grote Kieften plaats. Maak nu je bezoek een wandeling door de duinen.
www.fortkijkduin.nl

4 CALLANTSOOG
Noord-Holland beschikt over talloze grote stranden. Wie liever een knusse badplaats bezoekt, zit bij Callantsoog goed. Hier vind je een van de oudste en mooiste stranden van ons land. Te bereiken vanuit Valk Exclusief Hotel Wieringermeer.

6 NATIONAAL REDDINGSMUSEUM
Hoe heerlijk het ook is om in de zomer een duik in zee te nemen, kunnen de wateren ook gevaarlijk en verraderlijk zijn. In het Nationaal Reddingmuseum in Den Helder kom je daar meer over te weten.
www.reddingmuseum.nl

Aandacht voor het Nederlands Kustpad in Valk Eropuit

NS Dagje Uit

De acties met NS Dagje Uit (voorheen Spoor) kregen ook weer een vervolg.

Ontwikkeling aantal donateurs

Het werk van Wandelnet is zonder donateurs bijna niet mogelijk. In 2023 kon Wandelnet rekenen op de steun van 11.262 trouwe donateurs. Het aantal nieuwe donateurs en het aantal donateurs met een machtiging steeg opnieuw. Helaas zagen we dit jaar dat een groep donateurs, voornamelijk degenen die vanaf het begin bij ons waren, om gezondheidsredenen afhaakten. Bovendien was 2023 het jaar waar in de acceptgirokaart verdween. We vermoeden dat voor deze groep de stap naar een machtiging of digitale oplossing toch nog te groot is..

2021
Donateurs: 10.600
Bedrag: €216.902

2022
Donateurs: 11.330
Bedrag: €252.988

2023
Donateurs: 11.262
Bedrag: €248.194

Wandelnet op de Fiets- en Wandelbeurs

Het kon weer: na twee jaren zonder fysieke beurs werd op 24, 25 en 26 februari de Fiets- en Wandelbeurs gehouden in de Jaarbeurs Utrecht. We waren aanwezig op de Wandelinfomarkt met vrijwilligers van het Betuwepad en het Biesboschpad. Over beide paden verzorgden we ook lezingen en die werden goed bezocht. Ook was Wandelnet met vrijwilligers van Pelgrimspad 1 en 2 te vinden op het Pelgrimspaviljoen. Alle onze gidsen konden worden gekocht in de verkoopstand. Er waren dertig Wandelnet-vrijwilligers betrokken en het was een groot succes.

Vrijwilliger Ivan op het Pelgrimsplein

Op 6 april 2023 vond de zevende editie van de Wandel Tijdens Je Werkdag plaats in de provincie Utrecht. Het Provinciehuis van Utrecht was speciaal voor de campagne gehuld in de Wandel Tijdens Je Werkdag-sferen. Wandelnet-directeur Ankie van Dijk en Arne Schaddelee, gedeputeerde Mobiliteit bij de provincie Utrecht, vroegen aandacht voor het belang van wandelen tijdens een normale werkdag. De uitkomsten van het onderzoek dat Kantar Public heeft uitgevoerd in opdracht van Wandelnet en de provincie Utrecht werden gepresenteerd. Daarnaast verwelkomden we eregast Carl Verheijen, voorzitter van de Beweegalliantie. De bijeenkomst werd toepasselijk afgesloten met een gezamenlijke wandeling met meer dan 100 aanwezigen over de twee gloednieuwe weetingroutes in de directe omgeving van het Provinciehuis.

Aftermovie Wandel Tijdens je Werkdag

Campagnes

6 april: Wandel Tijdens Je Werkdag

De 'Wandel Tijdens Je Werkdag' is een jaarlijkse landelijke campagne van Wandelnet, gehouden op de eerste donderdag van april. Het doel van deze dag is om aandacht te vragen voor beweging op een werkdag, door wandelen te integreren in een normale werkdag.

Oktober: maand van het onverhard wandelen

Jaarlijks vraagt Wandelnet met de campagne 'ode aan onverhard' aandacht voor het behoud van onverharde wandelpaden in Nederland. In oktober stellen we een maand lang het onverharde pad centraal in de berichtgeving op de Wandelnet-kanalen. Via de website van Wandelnet waren de mooiste onverharde wandelroutes per provincie te vinden. We deelden een interview met Rob Wolfs, grondlegger van de Trage Tocht, die zich hard maakt voor het onverharde pad. Daarnaast deden we een oproep aan onze achterban met de vraag wat ieders favoriete 'onverharde paadje' is. Deze oproep resulteerde in ludieke inzendingen van de mooiste onverharde paden verspreid over het hele land. Uit alle inzendingen hebben we een gelukkige winnaar gekozen die een zandpadgarantiebox heeft gewonnen ter waarde van €140.

'Wandelen is de menselijke maat bij het reizen. Met dit tempo heb je tijd en gelegenheid om de werkelijkheid van de omgeving in je op te nemen en te verwerken. Het onverharde pad biedt je het rechtstreeks contact met deze werkelijkheid. Ga je fietsen, dan gaat het al te snel; weg is die beleving!'

ROB WOLFS, GRONDLEGGERS VAN DE TRAGE TOCHT

'Wandel Tijdens je Werkdag is voor ons heel belangrijk, omdat het ervoor zorgt dat we het normaal gaan vinden dat mensen meer bewegen ook'

CARL VERHEIJEN, VOORZITTER VAN DE BEWEEGALLIANTIE

Daarnaast hadden wandelaars de mogelijkheid om zich aan te melden voor één van de vier inspirerende odewandelingen, waar door wandelvereniging TeVoet meer werd verteld over de bedreiging en historie van de onverharde paden.

Bestuur en bureau

Wandelnet werkt vanuit de domeinen routes, belangenbehartiging, vrijwilligers, strategie en community.

Bestuur

- **Toon Naber**, voorzitter
- **Harry Boeschoten**, vicevoorzitter (Nevenfuncties: Eigen bedrijf Harry Boeschoten Advies: groene gebiedsontwikkeling en groene grondstoffen, bestuur Bomenstichting, bestuur Stichting de Voetstap (wandelen rond Driebergen))
- **Henk Hoen**, penningmeester
- **Simon Middelkamp**, secretaris (Nevenfuncties: hoofdbestuurslid Stichting Brabants Landschap)
- **René Vrugt**, bestuurslid (Hoofd- en nevenfuncties: Directeur Bodem, Ruimte en Klimaatadaptatie bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat)
- **Miran Wiersema**, bestuurslid (Hoofd- en nevenfuncties: Partner en directeur APPM management consultants)

In 2023 is het bestuur uitgebreid met twee nieuwe leden, te weten Miran Wiersema (per 1 januari 2023) en Harry Boeschoten (per 15 mei 2023).

Teamfoto bureaumedewerkers

De stichting Wandelnet wordt bestuurd door het bestuur en mandateert de directeur voor een groot aantal taken. Het bestuur vergaderde in 2023 zes keer. Naast het uitzetten van de strategie, stelt het bestuur jaarlijks het financieel jaarverslag vast op basis van een goedgekeurde accountantsverklaring, wordt de begroting ter goedkeuring voorgelegd en wordt op organisatie-niveau een risicoanalyse opgesteld.

Bureau en beloning

Op het bureau was de personele bezetting per 31 december 2023 8,2 fte. Wandelnet volgt de CAO Sociaal werk en de medewerkers van de stichting, inclusief de directeur, worden beloond conform de salarisschalen van deze CAO. De beloningen vallen ruim binnen het maximum dat daaraan wordt gesteld in het kader van de Wet Normering Topinkomens.

Gemaakte onkosten door bestuur en vrijwilligers worden vergoed voor zover dit redelijk is en door hen verantwoord kan worden. Stichting Wandelnet kent geen financiële vergoeding voor vrijwilligersuren.

Samenwerking

Veel van ons werk wordt mede mogelijk gemaakt door financiële bijdragen van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en 12 provincies. De overheden zijn belangrijke partners voor ons werk en de kwaliteit van de infrastructuur.

Vanuit partnerschap werken we samen met Nivon Natuurvrienden aan de kwaliteit van het landelijk netwerk van LAW's en Streekpaden. Daarnaast werken we nauw samen andere wandelpartners zoals KWBN en Vereniging TeVoet, routepartners zoals de regionale routebureaus en het Fietsplatform, vrijwel alle terreinbeheerders en diverse lobbypartners waaronder de Fietsersbond, ANWB en NOC*NSF.

Wandelnet is onderdeel van diverse allianties en samenwerkingsverbanden, waaronder de Mobiliteitsalliantie, Beweegalliantie, Veerpontcoalitie, NLBuiten. Wandelnet is verder voorzitter van de Adviesgroep Infrastructuur en Recreatie en initiatiefnemer van een groep 'voorlopers' van diverse routebureaus. Wandelnet is internationaal aangesloten bij de European Ramblers' Association (ERA).

ANBI

Wandelnet is door de belastingdienst aangemerkt als Algemeen Nut Beoogde Instelling. Onze stichting voldoet aan de eisen die bij deze ANBI-status horen.

Wandelaars bij kogelvanger © Ad Snelderwaard

Balans per 31 december 2023

	31-12-2023 €	31-12-2022 €
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	120.233	130.125
Vlottende activa		
Vorraden	17.743	17.247
Vorderingen	284.102	197.289
Effecten	190.284	192.222
Liquide middelen	1.046.286	1.043.706
	<u>1.658.648</u>	<u>1.580.589</u>

	31-12-2023 €	31-12-2022 €
PASSIVA		
Vrij besteedbaar eigen vermogen		
Stichtingskapitaal	5.580	5.580
Bestemmingsreserves	757.432	817.651
Algemene reserve	332.098	277.600
	1.095.110	1.100.831
Vorzieningen	73.325	69.551
Langlopende schulden	98.920	118.022
Kortlopende schulden	391.293	292.185
	<u>1.658.648</u>	<u>1580.589</u>

Staat van baten en lasten over 2023

	2023 €	Begroting 2023 €	2022 €
Baten			
Rijksbijdragen	352.940	250.000	288.668
Overige Rijksbijdragen en subsidies	448.795	516.803	510.774
Giften en baten uit fondswerving	239.452	245.000	254.915
Verkoopopbrengsten	204.598	182.400	228.060
Overige baten	32.737	42.500	38.085
Totaal van som der baten	1.278.522	1.236.703	1.320.502
Lasten			
Kosten routes	418.284	632.261	426.432
Kosten wandelcommunity	532.359	557.267	555.671
Kosten belangenbehartiging	332.889	309.231	309.805
Vrijwilligerskosten	9.223	9.298	8.136
Overige lasten	-3.511	-	-6.139
Totaal van som der lasten	1.289.244	1.508.057	1.293.905
Totaal baten en lasten	-10.722	-271.354	26.597
Financiële baten en lasten	5.001	-	-5.061
Totaal van resultaat	-5.721	-271.354	21.536

W/ANDELNET

Altijd in beweging

www.wandelnet.nl